

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inerat na celi strani 32 K, na $\frac{1}{2}$ strani 16 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{8}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 3.

Št. 24. V Ljubljani, 31. decembra 1901. Leto XVIII.

Obseg: P. n. gg. udom kmetijske družbe ob novem letu 1902. — Jesensko okopavanje vinogradov. — Razvijanje cepljenja vinske trte po Avstro-Ogerskem in njegovo današnje stališče. (Konec.) — Ameriški večer. (Konec.) — Postavljanje mer pri naravi podzidij v vinogradih. — Gibanje plemenskih bikov na prostem. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva — Tržne cene. — Inserati.

P. n. gg. udom kmetijske družbe ob novem letu 1902.

Običajno je konci leta vabiti k pristopu ali k naročbi, oziroma bivše ude ali naročnike nagovarjati, naj še nadalje ostanejo udi, oziroma naročniki. Ob taki priliki se navadno hvali preteklost, za bodočnost se pa obetajo zlati gradovi.

Preteklosti naše družbe in lista „Kmetovalca“ nam ni treba razmotrivati; delovanje obeh je bilo javno in odprto, in ni se bati sodbe „poštenih“ in pravičnih ljudi. Družba lahko reče zase in za svoj list, da se je vse storilo, kar je bilo mogoče v razmerju s silami, ki so ji bile na razpolago. Delovanje naše družbe naj se presoja s primerjanjem z drugimi družbami in kulturnimi sveti, in končna sodba mora biti le častna za nas. Ker v vseh kronovinah naše države tako presojuje delovanje njih glavnih kmetijskih zastopov, bodisi kmetijskih družb ali kulturnih svetov, zato se je že mnogo-krat kazalo izven naše dežele na plodonosno delovanje kranjske kmetijske družbe in se je stavila v izglede. Delovanje kmetijske družbe je torej od morodajnih krogov priznано, ni se ji treba sami hvaliti; če ima pa v deželi sami nasprotnikov, se jih ji pa tudi ni bati, saj vsakdo ve, kje je iskati vzroke njih sovraštva.

Kar se tiče bodočnosti, smo pa prepošteni, da bi več obetali kakor to, kar je mogoče. Naša obljuba je, da bosta kmetijska družba kakor tudi njeno glasilo „Kmetovalec“ hodila isto pot kakor dosedaj in da bosta vsekdar vse storila v prid kmetijstvu, kolikor jima bodo dopuščale njih sile. Družba ima zvrševati le eno nalogo, in ta obstoji v tem, pomagati, da si popolnoma

onemogli kmetijski stan zopet opomore in se okrepi. Kmetijski stan lahko primerjamo z na smrt bolnim človekom. Okoli njega je polno zdravnikov, pomagajo tudi sosedge in konjederke. Revez poskuša vse, kar mu kdo svetuje, zavziva nebroj zdravil, in slednjič ali umrje, ker so ga zapustile vse življenske sile, ali pa okreva, ker je moder zdravnik pri zdravljenju polagal največjo važnost na okrepjenje života in njegovih sil; mi pravimo po domače: narava si je sama pomagala. Narava si pa pri bolniku tem laže pomaga, kolikor bolj trezno in naravno je bolnik pred boleznijo živel. Enako je tudi z bolnim kmetijskim stanom.

Okoli bolnega kmetijskega stanu je dandanes zbranih polno poklicanih in nepoklicanih zdravnikov, pa tudi konjederk. Eni svetujejo to, drugi ono, zapisujejo recepte in ga polnijo z zdravili, ki ga še bolj slabe. Največ je tistih zdravnikov, kterim se ne gre za ozdravljenje, temveč le za zaslužek. In vendar je tudi za kmetijski stan le en sam pravi način zdravljenja, in ta obstoji v tem, da se mu da zaupanje v bodočnost in da se mu okrepe njegove življenske sile; potem si bo že sam naprej pomagal. Kmetijski stan bo ozdravel, če si bo sam pomagal; če bo čakal na pomoč od drugod, bo pa poginil.

Ves kmetijski stan privedi do tja, da bo spoznal svoj žalostni položaj in njega vzroke, da bo spoznal važnost kmetijske naobrazbe, ki mu edina more povrniti z večjo in boljšo produkcijo onemogle življenske sile, je prva naloga pospeševateljev kmetijstva, in to nalogo hoče naša družba zvrševati to obeta in te obljube se hoče vestno držati.

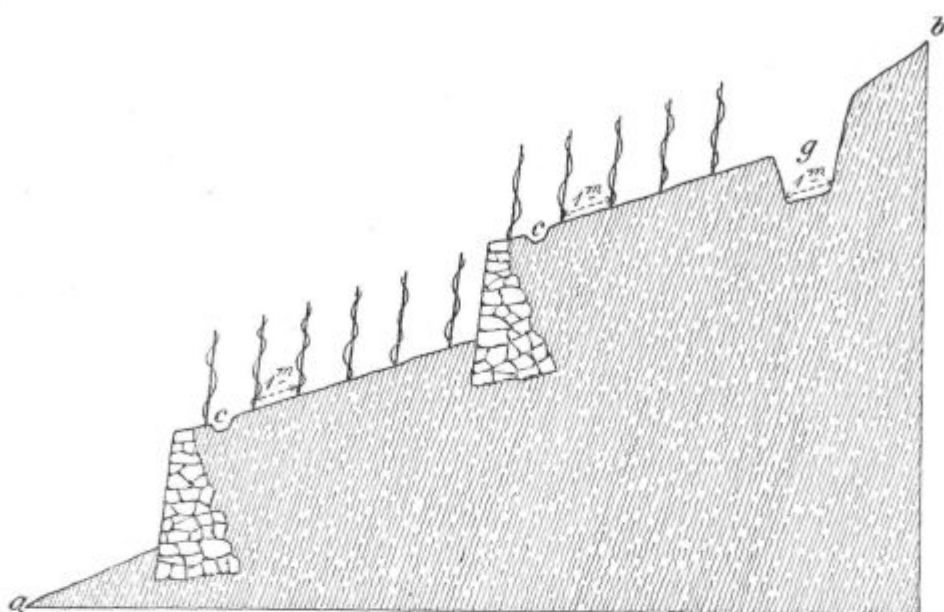
Kmetijski stan v naši deželi za svoje pridelke več izdaja nego zanje izkupuje, zato je narastel njegov

vnkjženi dolg na 130 milijonov kron, in ta dolg raste od leta do leta za 3 milijone kron. Ob takih razmerah kmetijski stan reševati s sredstvi, kakor se pri nas priporočajo, je naravnost otročje.

Mi na svojih tleh vsled starokopitnega gospodarstva komaj polovico tega pridelujemo, kar bi lahko; naša živina bi bila lahko še enkrat več vredna, kakor je; in kadar naš kmetijski stan resnico tega spozna ter se bo dal poučiti, kako zamujeno popraviti, kako napredno kmetovati in večje ter boljše dohodke dobivati, potem bo pričel zopet procvitati, ozdravel bo in postal bo resnično steber državi. Naša družba pa ima ravno nalogo kmetovalce poučevati, jih vzpodbujati in jim kazati pot

Kmetovalci, ostanite zvesti tudi v bodočnosti naši družbi in pridobite ji mnogo novih udov!

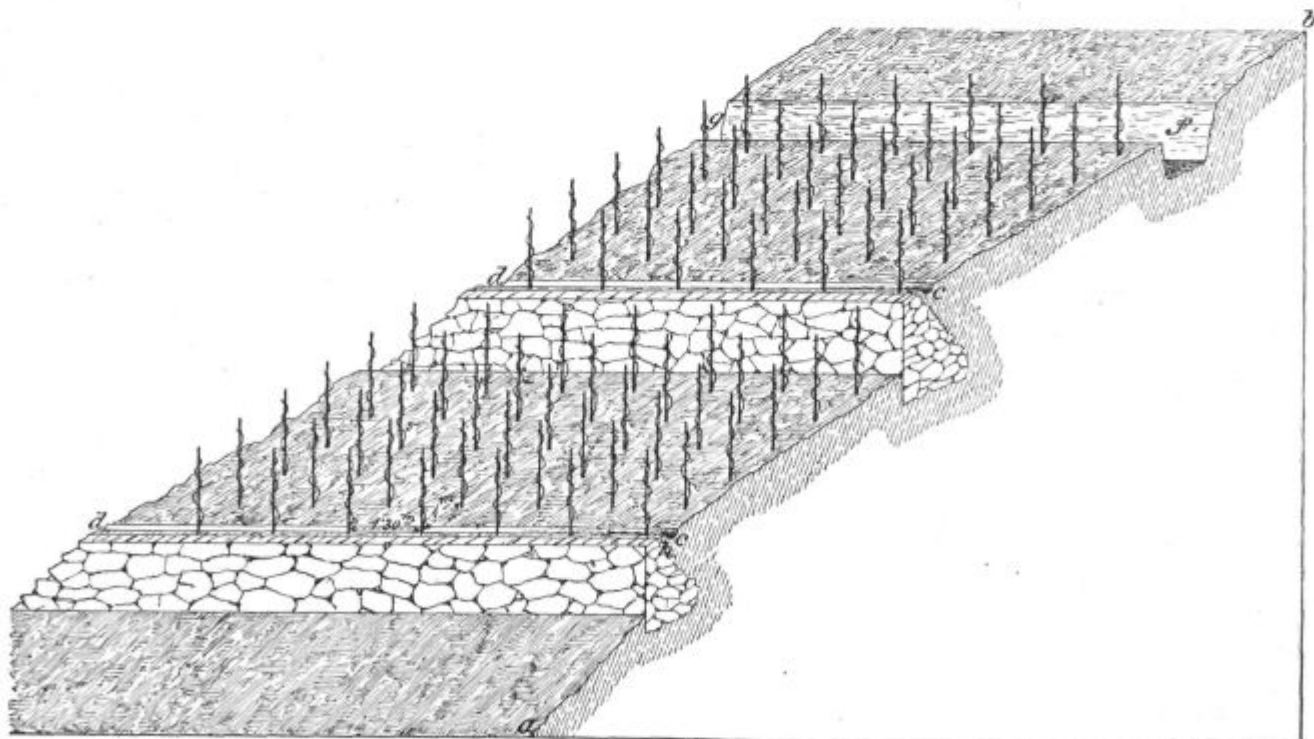
Jesensko okopavanje vinogradov.

Podoba 66.

Pred kratkim smo dobili vprašanje, jeli okopavanje vinogradov pred zimo priporočljivo in kakšne prednosti ima pred spomladanskim okopavanjem. Naprošeni, naj o tem obširneje odgovorimo, hočemo takoj ustreči tej želji, ker to vprašanje utegne zanimati še koga drugega.

Pred zimo vinograd okopati je na vsak način priporočljivo, in želeti je celo, da bi to delo prišlo

Podoba 67.

do naprednega gospodarstva, a to nalogo bo tem laže zvrševala, kolikor več kmetovalcev se je oklene, ki sledijo njenim nasvetom in širijo med svojimi stanovskimi tovariši luč kmetijskega napredka. Brez vsake postranske namere, edino le zaradi želje, da bi naš kmetijski stan zopet postal dobrostojen in srečen, kličemo ob koncu leta:

v navado, in to iz naslednjih vzrokov.

Kakor povsodi in v vsem, pride tu v prvi vrsti v poštev delavsko vprašanje. Pregovor pravi, da ne odlašaj na jutri, kar lahko storiš danes; in ta izrek je umesten posebno pri okopavanju.

Zima je dolga, in v vinogradu se more izvršiti le maloktero delo, ali pa se celo ne more nobeno; to je

odvisno od kraja in od zime. Naenkrat pa nastopi pomlad in z njo obenem neštevilno prav nujnih vinogradskih del. Posledica dolgo trajajoče hude zime je ta, da spomladi vsakdo gleda, da si najprej obdela svoj vinograd, ker ga pozimi ni mogel; veliki posestnik pa, ki je navezan le na tuje delavske moči, dobi te le s težavo in vedno premalo, in vsled tega se marsikako delo izgotovi le bolj površno.

In ravno pri kopanju se s površnim delom jako veliko greši; vsakdo si pa s tem le sebi škoduje. Pri vsakem spomladanskem okopavanju, ki se mora pravilno vsaj 20 cm — bolje je seveda 30 cm — globoko izvršiti, je treba vse gornje trtne korenine gladko odrezati; to pa vsled tega, da se spodnje, glavne korenine le v gotovi globini močno razvijajo. Trta, ki ima v taki globini dobro razvite korenine, se trdno zoperstavlja občutni suši in mrazu, česar pa ne more ona, ki močne korenine razprostira bolj pri površju. Škoda je tudi ta, da trta nekaj časa v rasti zastane, če celo ne usahne, če se ji pri kopanju preseka take močne korenine.

Pravilno globoko okopavanje in skrbno odstranjevanje omenjenih korenin kakor tudi plevela itd. se more vršiti le, če se z delom preveč ne mudi.

Ako se je vinograd že pred zimo okopal, se lahko ves plevel, kolikor se ga ni sproti podkopalo, odstrani pozimi. To je važno delo!

Pri predzimskem kopanju se obenem ves vinograd po potrebi zagnoji. To gnojenje ima pred spomladanskim gnojenjem to prednost, da se pozimi vse snovi razkrojijo, da zlezejo v primerno globino in da pridejo tako naslednje leto trti gotovo v prid, dočim nasprotno preplitvo spomladansko gnojenje le bolj pospešuje rast plevela, posebno po nekterih krajih na Dolenjskem in Sp. Štajerskem, kjer ne poznajo pravilnega spomladanskega okopavanja, kakor se vrši po Vipavskem, Primorskem in v Istri, koder se kopač do kolen v zemljo zakoplje, marveč le z malimi rovniciami po vrhu plevela, kar je bolj podobno igrači kakor pa pravemu spomladanskemu okopavanju. Zato pa je tak vinograd vedno poln plevela; kajti komaj so s kopanjem gotovi in pride le majhna rosa, pa je že ves vinograd zelen kakor je bil poprej. To se pa pri pravilnem spomladanskem kopanju pokaže šele čez mesece.

Pred zimo dobro zrahljano zemljo zimski mraz bolj prešine, ona se vlage bolj napije, in tudi mnogo mrčesov, ki se pred zimo poskrijejo pod površje zemlje, pogine vsled tega.

Ako je pa zimsko deževje preveč raztolкло zrahljano zemljo, in te vsled mile zime mraz nič ni prešnil, se potem, ko je vse drugo vinogradsko delo (nakolitev, privezovanje itd.) gotovo, zrahlja kar površno. V tem slučaju pač zadostujejo rovnice, ker tu se gre le za rahlanje in ne za okopavanje zemlje.

Pri pravilnem zimskem, oziroma spomladanskem okopavanju zadostuje potem enkratna ali kvečjemu dvakratna pletev z rovniciami ali s saponi, in vinograd je vse leto čist plevela. In ravno to napravi na gledalca prijeten vtis, posestnik si pa postavi s tem javno spričevalo umnega in skrbnega vinogradnika, kajti plevel v vinogradu je zavetišče raznih trtnih mrčesov in povzročitelj, oziroma pospeševalec raznih trtnih boleznij, v prvi vrsti pa grozdne plesnobe (oidium).

Fr. Gombač,
deželni potovalni učitelj.

Razvijanje cepljenja vinske trte po Avstro-Ogerskem in njegovo današnje stališče.

(Konec.)

Na ta način, da se enoletne bilfe cepijo po angleški kopolaciji ter se povezujejo s pomočjo zamaškov in žice, se dandanas pridobivajo cepljene ameriške bilfe, ali izkratka cepljenke, v trtnicah strokovnih šol, v državnih ter deželnih trtnicah, v trtnicah kmetijskih podružnic in v takozvanih trgovskih trtnicah. Trgovske trtnice so namreč tiste, v katerih se cepljenke za prodaj vzgajajo.

Iz naših podružničnih trtnic se cepljenke oddajajo po prilično nizki ceni, po 12 vinarjev komad (ali po 12 kron 100, po 120 kron 1000 komadov), dočim jih iz trgovskih trtnic ni dobiti izpod 20 do 22 vinarjev komad (200 do 220 kron 1000). Po tako nizki ceni se pa iz podružničnih trtnic cepljenke seveda ne oddajajo morda z dobičkom, marveč še v izgubo, ker se s skupičkom niti ne pokrijejo stroški za potrebni material in za delo. Da se pa stroški za material in delo ne pokrijejo s skupičkom, to pride odtod, ker se od 1000 cepljenih bilf, vloženih v trtnico, dobi komaj 35 do 40 % res porabnih, to je dobro okoreninjenih ter posebno glede tega, da so se jim cepiči dobro prirastli; ostalih 60—65 % je pa za na ogenj.

Pisatelju teh vrstic je znana podružnična trtnica na Dolenjskem, v katero se je preteklo pomlad vložilo 100.000 cepljenih bilf, jeseni pa se je izkopalo 40.000 cepljenk. Stroški za material in delo se ne pokrijejo s skupičkom tudi zato, ker so predraga vsa opravila, torej cepljenje, vlaganje v trtnico in obdelovanje v trtnici.

Da pa naše kmetijske podružnice iz svojih trtnic cepljenke oddajajo v izgubo, pri tem pa vendar morejo obstati, pride odtod, ker jih podpirata dežela in država. Iz vseh podružničnih trtnic na Notranjskem in na Dolenjskem se pa ne dobiva niti približno toliko cepljenk, kolikor bi se jih vsako leto lahko porabilo. Sicer pa to tudi ni naloga podružničnih trtnic, marveč njih naloga ali namen je pred vsem ta, da se po deželi razširjajo dobre, fine sorte trt — posebno po Dolenjskem — to je take sorte, od katerih je z vso gotovostjo pričakovati, da bodo dajale neprimerno boljša vina kakor so jih dajale dosedanje domače sorte. Iz tega namena se v prvi vrsti oddajajo iz podružničnih trtnic cepljenke tako poceni, v svojo izgubo.

Dasiravno se pa cepljenke iz podružničnih trtnic v primeri k onim iz trgovskih trtnic oddajajo tako poceni, je istina, da naši mali vinogradniki, katerim so cepljenke pač v prvi vrsti namenjene, ne segajo s tisto vrnemo po njih, ktere bi se bilo nadejati. Cepljenke prej preostajajo kakor primanjkujejo. To prihaja odtod, ker majhnemu vinogradniku, tudi za poceni cepljenke ne dostaja denarja. Kje pa naj vzame denar, če nima več vinske letine? In 120 kron za 1000 cepljenk je zanj še vedno previsoka, dosti previsoka cena. So pa še trije vzroki, ki naše vinogradnike posebno male, odvrtačajo od nakupovanja cepljenk. Prvi je ta, ker so se ljudje že jako privadili zasajanja divjih ameriških trt, ktere pozneje na zeleno pocepijo. Drugi vzrok je ta, ker so jih od nabave cepljenk odstrašile bridke skušnje naših večjih vinogradskih posestnikov, ki so si za svoje nove vinogradske zasaditve kupovali cepljenke iz trgovskih trtnic. To pa vsled tega, ker se je izvedelo, da so se tu in tam kaj slabo sponesle nove zasaditve, zvršene s cepljenkami, za drag denar kupljenimi od

trgovcev. Kaj slabo so se pa sponesle seveda zato, ker je brezvestnim prodajalcem cepljenk v prvi vrsti na tem ležeče, da jih kar le mogoče dosti prodajo, nikakor pa jim ni tudi na tem ležeče, da bi prodajali pošteno blago, to je cepljenke, ki so dobro okoreninjene, katerim so se cepiči popolnoma prirastli. Tretji vzrok, da naši mali vinogradniki ne segajo tako radi, kakor bi bilo pričakovati, po cepljenkah, dobljenih v podružničnih trtnicah, je na Dolenjskem. žal, ta, ker ljudje do novih sort, ki se cepijo v trtnicah, nimajo zaupanja in si žele le domačih sort, lipine, beline, zelenike i. t. d.

Dobivanje cepljenk s pomočjo cepljenja enoletnih ameriških bilf po angleški kopulaciji in s povezovanjem z zamaški in z žico, z njih vlaganjem kolikor mogoče po Richterjevem načinu se je skazalo, kakor pri nas, tudi po vseh drugih vinorodnih deželah za dosti premalo uspešno, dosti predrago, ker daje tako malo porabnih sadik in toliko odpadka.

Tolik odpadek cepljenk je dal strokovnjakom povod, da so začeli premišljati, kako bi se dal ta način ali zboljšati, oziroma, ali bi se ne dal morda še boljši izumiti. To prevažno vprašanje so zopet rešili mojstri vinogradništva: Francozi. Leta 1894. se je po avstro-ogerskih in drugih strokovnih časnikih pričel širiti glas o novi francoski iznajdbi, o vlaganju cepljenk v mah. Ime pravega iznajditelja pisatelju ni znano. Po tem načinu se cepijo, kakor pri Richterjevem načinu, ameriški ključi, ne pa enoletne bilfe. Ključi se požlahtnjujejo po angleški kopulaciji s kar le mogoče kratkimi reznimi ploškami, povezujejo se pa požlahtnitve ali čisto nič, ali pa prav nalahko, pa ne z zamaški in z žico, ampak le z rafjo. Tudi se po tem načinu požlahtnjeni ključi ne vlagajo naravnost v trtnico, ampak med mah, najprej v posebno prirejene zaboje. V teh se morajo s pomočjo umetne toplote cepljeni ključi okoreniniti, in cepiči se morajo k podlogam prirasti, predno se vzamejo iz zaboja in se vložijo v trtnico. Umetne toplote si mali vinogradnik lahko poišče v toplem hlevu, večji posestnik, ali celo posestnik trgovske trtnice, pa v gorkih léhah, da, še celo v nalahč zato prirejenih kurjenih steklenjakih. Šele tedaj, ko se cepljeni ključi v zabojih okoreninijo, ko se cepiči k podlogam prirastejo ter za veliko ped dolge poganjke zaženejo, potem šele se taki ključi vložijo po čisto navadnem starem načinu v trtnico. Po tem načinu bi se moralo namestu le 30 do 40 % doseči kar 85 do 90 % popolnoma porabnih cepljenk. Prve poskušnje, ki so se po Avstro-Ogerskem vršile na ta način, se niso sponesle. Tudi na Grmu sta se leta 1895. napravila dva zaboja takih požlahtnitev in sta se v cvetičnjaku hranila. Toda nesreča je hotela, da se je ob času potresa ravno nad zaboji odkrušil omet stropa, padel na požlahtnitve ter jih mnogo poškodoval. Kar jih ni bilo poškodovanih, smo vložili v trtnico, toda uspeh ni bil ugoden. In tako slabe uspehe so dosegli tudi drugod po Avstro-Ogerskem, tako da so sploh prišli do sklepa, da vlaganje cepljenk v mah ni nič vredno in je skoraj zapadlo že pozabljivosti. Toda Francozi so novi način le zboljševali, in vlaganje cepljenk v mah je prišlo zopet na dan. Namesto da bi odrezali delali prav dolge kakor v začetku, so jih začeli delati kolikor mogoče kratke; namesto da bi se požlahtnitve nič ne povezovale, so jih pričeli povezovati prav naredko in rahlo z rafjo; namesto samega mahu so pričeli jemati za vlaganje v zaboje tudi drobno stolčeno kovaško oglje, in tako je ta način postal prav dober in jako priporočljiv. Tudi

se mu je premenilo ime; namesto vlaganje cepljenk v mah pravimo: stratificiranje cepljenk. To daje v resnici — če se izvršuje prav natančno — tudi do 90 % prav povoljnega uspeha, in to z veliko manjšimi stroški kakor pa cepljenje enoletnih ameriških ključev, ki se povežejo z zamaški in z žico ter se po Richterjevem načinu vložijo v trtnico.

Na Avstro-Ogerskem se je izvajanja tega načina v veliki meri najprej lotila hrvaško-slavonska kraljeva deželna vlada v Maksimiru pri Zagrebu, kjer je ustanovila — rekel bi — kar celo tvornico za dobivanje cepljenk po stratifikacijskem načinu. Letos spomladi je c. kr. kmetijsko ministerstvo na Dunaju izdalo majhno knjižico „Das Vortreiben von Schnittrebenveredlungen. Eine zeitgemässe Anregung zu Versuchen namentlich in den nördlichen Weinbauländern“, ktero je spisal J. Terasch ter pojasnil s potrebnimi podobami. Dasi je popisu poznati, da gospod pisatelj tega načina sam še ni praktično izvrševal, sponesle so se pa dotične poskušnje prav dobro, kjer so se pri nas na Dolenjskem vršile. Vršile so se pa take poskušnje na Dolenjskem v trtnici kmetijske šole na Grmu, v trtnici gospoda pl. Langerja v Bršlinu, v državni trtnici v Bršlinu, v trtnici grofa Auersperga na graščini Turn pri Krškem. V zadnji trtnici je uspeh posebno krasen, ali zemlja te trtnice je pa tudi taka, kakeršne si človek le želeli more. Edina dosedanja napaka tega načina je ta, da se pri jemanju cepljenk iz zabojev potrga mnogo korenin. Toda tudi temu se bo gotovo v kratkem prišlo vekom.

Z ozirom na vse navedeno moremo ta spis takole skleniti. Pri nas naj posestnik majhnih vinogradov, ki si cepljenk ne more sam pridelovati, pa tudi ne kupovati, ostane pri že privajenem sajenju divjih ameriških trt naravnost v vinograd, ktere potem na zeleno popeji; pa ne visoko nad zemljo, ampak nizko pri tleh, kakor to Vipavci delajo. Posestniki velikih vinogradov, naše kmetijske podružnice in posestniki trgovskih trtnic naj se pa poprimejo stratificiranja cepljenk.

R. Dolénc.

Ameriški večer.

(Konec)

Grof Ferdinand Buquoy je rekel, da moramo ameriško nevarnost motriti s trojnega stališča: Amerika je velevlast pridelovanja, velevlast glavnice (kapitala) in velevlast sirove sile. Obsežnost ameriškega polja, ki daje dve tretjini vseh pridelkov na zemlji, se lahko še poveča in rodovitnost pomnoži; poleg tega se je ozirati še na način gospodarstva, roparsko izvajanega od velikega kapitala. Denarna moč Amerike je neizmerna. Veliki kapitalisti so veliki špekulantje, in njih delovanje preti našemu kmetijstvu. Govornik je opozarjal na načrte, ki jih imajo Amerikanci za prihodnost, hoteči povišati plovstvo; omenjal je programa predsednika Roosevelta ter načrta o kanalizaciji Hudzona. Če opazujemo delovanje različnih združb, vidimo celo vrsto zločinov in veliko brezobzirnost. Govornik je izrazil upanje, da bo današnji večer položil kamen za jez, ki naj ga skupno napravijo obrtniki in kmetovalci.

Feliks Fischer je zastopal mnenje, da je nemški carinski načrt naperjen proti Ameriki ter obsega opomin drugim državam, naj tudi tako postopajo. Vsekakor bi Avstrija imela vzrok, proti Ameriki postopati z istim orožjem kakor doslej; kajti nikakor ni resno misliti

na to, da bo Amerika opustila svojo varstveno carinsko politiko. Govornik je opozarjal na ameriško konkurenco pri tolščobnih izdelkih. Tako je na pr. izvoz palmovega olja iz Amerike l. 1899. znašal 157.000 g, dočim je l. 1891. znašal samo 15.000 g. Pred dvema letoma se je začelo uvažanje margarina, danes je že zelo vidno, in ravno tako uvažanje parafina, ki zelo škoduje naši stearinski industriji. Leta 1891. je uvoz znašal 558 g, leta 1899. pa že 39.000 g. Govornik se je zavzemal za izdatno zvišanje carine na tolščobne tvarine.

Grof Kolovrat je sporočil izkušnje, ki jih je nabral za časa svojega bivanja v Ameriki, ter je opozarjal na to, kako silno raste državni proračun, znašajoč milijone. Kakorhitro se izpolni misel ameriških demokratov o zmanjšanju denarne vrednosti nasproti inozemstvu, bodo posledice zelo žalostne. Ameriko Amerikancem, pravi neki rek. Avstrija naj bi ta rek upštevala v primernem zmislu.

Hugon pl. Nooth je opisal ameriški jeklarski trust. Danes se Amerika pripravlja, da bi pomnožila svoj izvoz, in pri nas rastejo nevarnosti za vse industrijske panoge. Ameriške družbe kupujejo mogočne plovne družbe. Amerika si je otvorila progo, obdajajočo zemljo; ta politika je še bolj važna, če se oziramo na imperialistične težnje.

Poslanec Peschka je kazal na nazadovanje žitnih cen. Na tožbe o ameriški konkurenci se doslej ni oziralo. Upati je, da bodo prihodnje pogodbe kaj zboljšale. Nevarnosti od strani Amerike se bo mogoče izogniti le tedaj, če nas bo podpirala vlada in če bodo srednjeevropske države skupno postopale.

Julij vitez Kniep (tvrdke Scheller in družba) je zastopal stališče sladkornih tvorničarjev, ki radostno pozdravljajo vsako skupno postopanje z agrarci. Kar se tiče sladkorja, se v Ameriko še ne more uvažati, novo politiko pa označi zahteva Kube, naj se odpravi carina. Kuba zahteva, naj se sme sladkor uvažati carine prosto. Domač izvoz se s tem zelo otežkoči, in povsod se mu zapirajo vrata. Avstrijski sladkorni tvorničarji ne vedo kam s svojim sladkorjem. Oni zahtevajo zadostno carinsko varstvo, pospeševanje kupne sile v domači deželi, manj sovražni pójem o sladkornem kartelu, ki varuje sedanje cene za peso. Pri sedanjih cenah za sladkor se je le kartelu zahvaliti, da je mogoče za peso plačevati take cene.

Poročevalec je priporočal naslednji sklep, ki je bil na predlog viteza Hohenbluma skupno sprejet.

1.) Glede na trgovsko politiko Združenih držav ameriških ter sledeč postopanju Nemčije se priporoča avstroogrski carinski tarif popolnoma predelati v tem zmislu, da enakomerno, zadostno in trajno varuje industrijo in kmetijstvo. Obenem bi ta tarif moral biti kolikor mogoče podrobno izdelan; moral bi imeti mnogo koncesijskega materiala, da bi olahkotil sklep ugodnih trgovskih pogodb, ki bi omogočil in pospeševal naš izvoz.

2.) Po zgledu Združenih držav bi bilo ta koncesijski material uporabljati pri vsaki posamezni državi, torej ponovljeno. Določba o splošnji, neomejeni največji ugodnosti naj se v nove pogodbe ne sprejme več, zato naj se pa sprejme gotove določbe, v katerih bi se ozir jemalo na samosvoje razmere vsakega pogodbo sklepajočega dela in na enakovrednost.

3.) Z ozirom na hitre spremembe, ki se dandanes vrše v tehniki in pri prometu, bi bilo dobo trgovskih pogodb določiti primerno pridelovalnim in trgovskopolitičnim razmeram. Vobče naj bi bile trgo-

vinske pogodbe, ki domače pridelovanje zadostno ščitijo, naš izvoz pa pospešujejo, sklenjene za dolgo dobo, za kratko pa trgovinske pogodbe z Združenimi državami ameriški iz z Argentinijo.

4.) Priporoča se združenje srednjeevropskih dežel v skupno obrambo proti prekmorskemu tekmovanju, kakor sta to že ponovljeno sprožila kmetijstvo in industrija (trgovinskopolitična varstvena pogodba).

V sklepnem govoru je predsednik izrazil upanje, da se v prihodnosti sponeso skupne namere obeh skupin.

Postavljanje mer pri napravi podzidij v vinogradih.

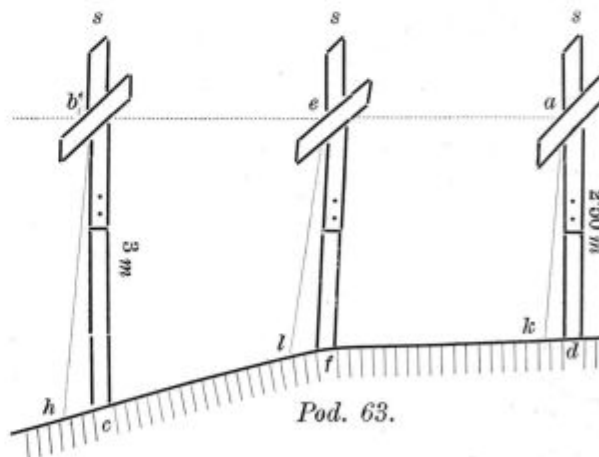
Na strani 60.—65. „Novega vinogradništva“ sem opisal, kako se delajo podzidja v strmih vinogradih, kolikor je to delo umestno v naših razmerah. Poudaril sem tam, naj se v vinogradu ne delajo čez $2\frac{1}{2}$ m visoki zidovi, ker to povzroči precejšnjih stroškov, kajti če delavci-zidarji v napravi tako visokih zidov niso prav dobro izurjeni, se prav lahko pripeti, da ne samo da ne postavijo čednega, pravilno sezidanega zidu, marveč da se zid vsled nepravilne sestave kmalu izbuhne, ali kakor pravijo: naredi „trebuh“, in se potem tudi kmalu sesuje. Če pa hočemo sesut zid iznova napraviti, nam to povzroči mnogo večje stroške kakor če bi naredili novega; kajti že s samim trebljenjem in odstranjevanjem zemlje imamo mnogo truda in zamude časa.

Ker pa vendarle tupatam okoliščine tako naneso, da se mora ali da se hoče napraviti prav čeden, mogoče tudi čez 3 m visok zid, zato hočem tu v pojasnilo navesti vse ono, kar pride pred zidanjem takega zidu v poštev, posebno pa odmerjenje in postavljanje letev, po katerih se ima zidar ravnati.

To delo se zdi sicer popolnoma lahko, a vendar ni tako enostavno, kakor bi kdo mislil. Prav lahko

Pod. 62.

Pod. 63.

je res to odmeriti, pa le tedaj, če ima biti zid popolnoma raven, skoziinskozi enako visok ter navpičen. Drugače je pa, če se ima zid lomiti, če temelj leži različno globoko in se hoče na vrhu vendarle imeti ravno črto ter če naj se zid zida nekoliko napohev. Če se v tem slučaju ne premeri vse natančno, bode zid ves zveržen in brez prave oblike.

Dobro je torej, če se gospodar sam nekoliko v tem spozna, kajti na vsakega zidarja se nikakor ni mogoče

in se tudi ni zanesti, ker je lahko najboljši zidar, a nima daru, da bi si vedel pravilno mere postaviti.

Kako naj se torej meri in se postavlja jo znamenja? Pri zidu z različno globokim temeljem se mora najprej določiti ravna črta v oni višini, do katere sploh nameravamo zid dozidati. Recimo n. pr. 3 m od najvišjega temelja na enem, in 2 $\frac{1}{2}$ m na drugem, od prvega mogoče 50 m oddaljenem koncu.

Da se doseže vrhna ravna črta, se poslužimo merskih križev (pod. 62.), ki so pravokotno narejeni. Potrebujemo jih najmanj tri; enega postavimo na koncu pri *a—d*, (pod. 63.), drugega pri *b—c*, tretji pa pride v sredo med oba, n. pr. pri *e—f*.

Najprej se z žebli ali z žico pritrđita križa *a* in *b* na popolnoma ravno, v zemljo prav trđno in popolnoma navpično postavljene letvi v potrebni višini; v našem slučaju 2 $\frac{1}{2}$ m nad *d* pri *a* in 3 m nad *c* pri *b*.

Pod. 64.

tako popolnoma ravno in navpično stoječo letvo *e—f*.

Križev se poslužujemo zato, ker črta *a—b* ni da bi morala biti vodoravna, marveč le ravna. Vodoravna lega se določuje s svinčnico (kalamer, plajba); to je enakokrak lesen trikotnik s svinčeno krogličico, na niti visečo, kakor jo kaže pod. 64. Pri napravi zidu v viradu se moramo vedno ravnati po legi zemlje.

V našem vzgledu (pod. 63.) smo rekli, da je temelj na eni strani nižji kakor na drugi, in sicer za $\frac{1}{2}$ metra. V tem slučaju bo zid na vrhu v črti *a—b* vodoraven. Če bi pa bil temelj *c—d* vodoraven in bi ostalo isto razmerje višini na obeh koncih, potem bi črta *a—b* ne bila več vodoravna, ker bi visela proti *a*, in bi padla do konca *a* za $\frac{1}{2}$ m.

Ko je črta *a—b* s križi določena, se to zaznamuje na vseh treh pokončnih letvah (njih konci smejo biti nekoliko višji od te črte — pod. 63. *s*), ali pa se ravno v tej črti, namreč pri *a*, *e*, *b*, odžagajo, in potem se križi odstranijo. Letve pa ostanejo nepremaknjene na svojem mestu. Potem se še enkrat pregleda, ali stoje letve popolnoma navpično. O tem se prepričamo z navadno svinčnico (pod. 65.). Primemo za nit pri *r* ter jo primerimo kletvi. Potem se letve še s stranskimi letvami pritrđijo, da se nikamor ne zganejo, če se tudi kdo močno obnje zadene.

Če se zida navpično, tedaj ni treba drugega kakor napeti vrvice od letve do letve in ob nji zlagati kamenje.

Drugo pa je delo in drugače je meriti, če se zida napošev, t. j. da je zgornji del zidu bolj nazaj pomaknjen kakor spodnji. Tako zidanje je jako priporočljivo pri vseh zidovih, ki zadaj nosijo veliko težo, ali so izpostavljeni velikemu pritisku, torej posebno v strmih vinogradih, ker so taki zidovi močnejši od navpičnih. Koliko napošev je zid narediti, je odvisno od njegove visokosti in pritiska od zadaj; čim večji je ta, tem bolj napošev se zida.

V vinogradih zadostuje, če pri poševnem zidanju zgoraj zid umaknemo za 8—12%, povprečno za 10%, t. j. da je na 1 m višine zgornji del zidu za 10 cm bolj nazaj kakor spodnji; to pa le tedaj, če je zid čez 2 $\frac{1}{2}$ m visok; pri 1—2 $\frac{1}{2}$ m visokem zidu zadošča 4—8%. V našem vzgledu (pod. 63.) bi bil zid navrhu pri *b*, za 30 cm bolj nazaj pomaknjen kakor pri *c*, na drugem koncu, namreč pri *a*, pa za 25 cm bolj nazaj kakor pri *d*.

Predno se zida poševen zid, se mora določiti, kolika poševnost je primerna. Če vzamemo 10%, se odmeri od *c* na zunanjo stran 30 cm (pod. 63. *h*) ter se od *h* do *b* pritrđi ravna letva; od *d* se po odmeri le 25 cm do *k* ter se tudi od *k* do *a* pritrđi ravna letva. Na ti letvi (namreč *h—b* in *k—a*) se potem privezuje vrstica, in ob nji se zida. Tako bo zid skoziinskozi enako visel. Ko bi pa tudi pri *d* proti *k* odmerili 30 cm, bi zid zveržili, ker bi ga proti koncu *a* v primeri s koncem *b* za 5 cm bolj napošev zidali. V tem slučaju bi zid na koncu *b* visel za 10%, proti koncu *a* pa skoraj za 12%.

Če je pa zid zelo dolg ali če se lomi, potem se mora postaviti več takih letev ali mer. Da bode poševni zid povsodi enako visel, se vrstica, ali še bolje žica, nategne navrhu letev od *a* čez *e* do *b*, in odtod se meri navpična višočina tam, kjer se misli postaviti nova mera. Ako bi na pr. navpična višočina pri letvi *e—f* (pod. 63.) znašala 2 \cdot 70 m, potem se mora od *f* do *l* odmeriti 27 cm ter *l—e* istotako zvezati z ravno letvo, ob tej pa nategniti vrstico za zidanje.

Prepričan bodi vsakdo, da gotovo ne napravi ravnega in povsodi enakomerno visečega (poševnega) zidu, če pri neravnih temeljih ne postopa na opisani način, t. j., če ne odmerja vedno od zgoraj navzdol. Če se pa natančno po tem ravno, sme biti prepričan, da napravi zid, kakeršnega kažeta pod. 66. in 67., naj bo svet še tako zvit.

Glede zidanja sameganasebi je pa v gori navedeni knjigi dovolj natančno opisano; pripomniti mi je le še, da je pri zidovih, čez 2 $\frac{1}{2}$ m visokih, napraviti po 1 \cdot 10 do celo 1 \cdot 30 cm širok temelj.

Pomisli se mora, da se tak zid ne dela za 5 ali za 10 let, marveč za petdeset, sto ali tudi več let.

Fr. Gombač.

Gibanje plemenskih bikov na prostem.

Mnoge slabe strani izključnega oskrbovanja v hlevu in njega slabi nasledki se posebno tedaj čutijo, ako se bik prav nič ne giblje na prostem. Navadno privežejo že tele, in žival prebije vse svoje življenje v kakem hlevskem kotu; spuščajo ga samo ob plemenjenju, in še tedaj za kolikor le mogoče malo časa. Vsled tega postane čmeren, dražljiv, len in pobit, zlasti tedaj, če ga ne krmimo pravilno; dobi različne bolezni v členke in kosti ter je radi tega za svoj namen popolnoma nesposoben. Bolno je tudi njegovo plodilo, kakor sploh ves organizem. Radi tega se tudi često pripeti, da so skoki neuspešni i. t. d.

Vse to je treba zarezati na rovaš nedostatnemu gibanju na prostem. Živinorejec, ki ima bika, naj torej skrbi, da se bik, če je le mogoče, vsak dan giblje na prostem, kajti to je neobhodno potrebno za ohranitev njegovega zdravja.

Najbolje je bika že od rane mladosti rabiti za delo. Dokaj takih opravkov je, ki jih bik more izvršiti. Poleg kake krave, ali še bolje vola, dovaža lahko mu-

ljavo, vodo, razvaža gnojnico ali kaj podobnega, pa tudi za zmerno delo na polju se lahko rabi. Ako pa ni mogoče bika rabiti za vrprego, naj se pa vsaj na prostem, zagrajenem prostoru — morda celo na gnojišču — biku da priložnost, da se 1—2 uri sprehaja, in sicer brez ozira na vreme (naravno je, da je tudi tukaj v prvi vrsti paziti na namen), kajti to mu neizmerno koristi in ga utrdi. Zakaj pa so biki v naših planinskih pokrajinah tako dolgo rabni za pleme? Ker se tamkaj na paši gibljejo na prostem, vsled česar se tudi njih telesni opraviški vrše pravilneje. Tolsča se ne nabira in členki ne odrevené in žival ostane zdrava ter dalj časa sposobna za rabo.

Poleg tega pa se ni treba bati, da bi bil bik predivji; nasprotno, bik, ki se že od mladosti privaja gibanju na prostem, se s tem privadi ljudij, vidi sedaj to, sedaj ono ter se ne ustraši tako lahko vsake malenkosti, se ne razburi in ne razdraži tako lahko kakor bik, ki ga spuščajo ven le na skok. Naravno je, da tak bik porabi vsako priložnost, da bi dalj časa ostal na prostem, ter pri tem povzroči kako nezgodo.

Tak bik, ki je samnasebi zdrav ter je v hlevu na čistem zraku in svetlobi, v zmerni hlevski toplini in se večkrat giblje na prostem, ostane zdrav ter bo bolj in dalj časa sposoben za rabo. Pozabiti pa ne smemo še na nekaj drugega, namreč na pravilno krmljenje.

To navodilo smo posneli po drobnem spisu prof. Bajerja o rejli plemenskih bikov, ki je je napisal po naročilu deželnega kmetijskega in gozdarskega društva za severno-zapadno Šlezijo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 205. Kako se kuha žganje iz vinskih tropin? Pri nas je to še popolnoma neznano, zato prosim pouka. (I. S. na B.)

Odgovor: Pri kuhanju žganja hočemo iz dotične žonte s pomočjo prekapanja vzeti špirit, ki se je vsled kipenja naredil iz sladkorja. Iz tega sledi, da mora sladkor, ki se še nahaja v tropinah, poprej pokipeti. Tropine moramo torej toliko časa hraniti, da sladkor v njih pokipi; hranimo jih pa tudi zato, da jih kuhamo šele poznej, ker je kuha lažja, če imamo za hlajenje sneg ali led. Če tropin ne hranimo prav, se iz špirta tvori kis, tropine se skisajo in postanejo manj ali nič vredne. Zaraditega je prvi pogoj, da tropine prav hranimo. Tropine hranimo dobro stlačene v sodu, ki ima vratica, ki se dobro zapirajo, da ne more zrak v sod, ali jih pa shranimo istotako dobro stlačene v kako kad ter jih po vrhu dobro zadelamo z ilovico. Ker se ilovica razsuši in razpoka, se po vrhu potrese s suho sipo, ki zabranjuje pristop zraka skoz nastale razpoke. Kadar je čas kuhati, se tropine kuhajo kakor vsaka druga reč v žganjarskem kotlu, in sicer se jim primeša vsaj za tretjino vode.

Vprašanje 206. S kakšnim gnojilom bi bilo **zboljšati travnike z glinasto, močvirno zemljo**, ki leže ob vodi in dajejo seno, od kterega živina dobi uši? Travniki so zarastli z ločkom, in potresanje pepela nič ne izda. (F. T. v S.)

Odgovor: Dokler so travniki močvirni, jih ne zboljša nobeno gnojilo. Prvi pogoj je torej, da odpeljete vodo, in ko bo to storjeno, potem bodo kisle trave izginile sameodsebe in namestu njih bodo zrastle druge, žlahtne. Ko so tla osušena, potem jih je spomladi dobro prebrnati, da se prezračijo in da kislina hitreje iz njih izgine. Na osušeni tleh bodo potem fosforova kakor tudi kalijevega gnojila imela najboljši učinek. — Kar se pa tiče Vaše trditve, da živina vsled krmljenja

sena iz teh travnikov dobi uši, je prazna bajka; uši se le nalazejo in se širijo le v hlevih, kjer se živina premalo čedi.

Vprašanje 207. Imam glistavega konja, od kterega grede gliste kar v kepah z blatom vred. **Ali glistavost more konju kaj škoditi**, ker je drugače zelo dober za delo? (I. K. v G.)

Odgovor: Konja napada več (šest) vrst glist, a v večji množini se zaredi v njem le konjska glista (*ascaris megaloccephala*), ki je belkasta. Moške gliste te vrste so 15—20 cm, ženske pa 30—40 cm dolge ter žive v kepah v tankih črevah. Gliste vsekakor škodujejo zdravju; one vplivajo na občni počutek, zmanjšujejo tek, motijo prebavljanje, povzročijo srbečico, delajo zaprtje, napenjanje, grizenje in tudi groznico. — Glistavim konjem je dobro pokladati korenje, ker gliste ne prenašajo sladkih rečij. Kot dobro domače zdravilo je mleko, na kterem se je kuhal česenj. Če vse to ne pomaga, se pa obrnite do živinozdravnika, ki bo zapisal zdravila, ki gotovo preženo gliste.

Vprašanje 208. Imam štiri sode vina. V enem je vino iz najboljšega grozdja, ktero sem napravil po novem načinu, t. j. odločil sem mošt, ne da bi kaj na tropinah kipel. Vino je sedaj pokipelo, se je očistilo, ima prijeten okus, **le kisline nima kakor druga vina**. Kupci ne marajo zanj, pravijo, da je izmed vseh mojih vin najslabše. Kako takemu vinu pomagati? (I. K. v G.)

Odgovor: Čudno je, da kupci ne marajo tega vina; to je pač znamenje, da marsikje še ne vedo soditi dobrote vina. — Če hočete narediti vino kislejše, storiti morete to na najpoštenjši način, če mu primešate nekoliko zdravega kislega vina, kakeršnega lahko mnogo dobite v Vaši bližini, na pr. na Vrabčah, v Štjaku i. dr. Drugače pa morete v vinu kislino pomnožiti, če mu dodate vinske kisline, ki jo dobite v vsaki drogeriji.

Vprašanje 209. Imam star vinograd, na kterem je še nekaj dobre stare trte. Ta vinograd hočem čez 2 ali 3 leta prekopati in nanovo zasačiti. Kako naj sedaj postopam, da bom zemljo zboljšal in da mi bodo sedanje trte še kaj rodile; ali naj ga naprej okopavam, ali naj ga s čim obsejem? (F. P. v T.)

Odgovor: Če hočete, da Vam bodo trte še kaj časa uspevale, morate vinograd naprej obdelovati in trtam gnojiti. Z obdelovanjem in gnojenjem dosežete rodnost trte in zboljšanje zemlje. Če se imate zato odločiti, je zavisno od množine in kakovosti trt, t. j. ali se Vam delo izplača. Ako pa kaže, da se to ne izplača, Vam pa priporočamo vsejati lucerno, kteri jeseni gnojite s kakim fosforovim in kalijevim gnojilom. Lucerna Vam bo dajala dober užitek ter bo zemljo boljšala, zlasti če zadnje leto lucerno zeleno podkopljete.

Vprašanje 210. Imam lepo hruševno drevo, ki je na deblu dobilo raka. Kako naj **zdravim to rakavo drevo**? (G. L. v S.)

Odgovor: Rak je jako težko ozdravna drevesna bolezen. Gošé (Gaucher), jako sloveč sadjar, priporoča takole ravnati: Rana se skrbno očisti, in sicer se izrežejo vsi bolni deli. Podolgem čez rano se naredi z ostrim nožem zaraze, ki spredaj in zgoraj segajo kakih 20 cm čez rano. Teh zarez se naredi 2—5, kar zavisni od širokosti rane, ter naj bodo enako oddaljene druga od druge. Izrezane rane mladega drevja je treba zamazati z zmesjo iz ilovice, kravjeka in presejanega lesnega pepela, rane na starem drevju pa z vročim katranom.

Vprašanje 211. Kako se oziravi **driska sesajočih prascev**, oziroma že odstavljenih? (Z. K. v J.)

Odgovor: Driska prasičkov je dvojna, in sicer pride ena od nepravilno krmljene svinje, druga je pa kužna. Prva se zdravi z izpremembo krme, zlasti je pa treba pridno snažiti korita, ker iz njih dobiva svinja v želodec polno nesnage,

t. j. pokvarjene, gnile in skisane krme, in odtod ima mleko driskajočo lastnost. — Kužni prasički driski dandanes še ne vemo pravega vzroka; ona je jako nevarna, če se vtepe v kak hlev, in je skoraj neozdravna. Da se kužna driska prepreči, je paziti na največjo snago ter skrbeti za suho in toplo ležišče ter za dober zrak v svinjaku. Če prasički sploh še morejo jesti, naj se jim daje kuhan riž na posnetem mleku.

Gospodarske novice.

* Vsakega p. n. dosedanjega g. uda, oziroma naročnika, prosimo, naj nam ostane zvest tudi v novem letu ter naj nam vsak pridobi vsaj po enega novega uda. To gotovo ni težko v očigled mali letnini 4 kron, ker je sedaj odpadla vpisnina, ki je poprej bila ovira za marsikterega kmetovalca. Te prošnje pa ne stavimo zaradi dobičkarije, saj vsak ud dobro ve, da družba nima od udov nič, kajti 2 kroni prideta na list, ki družbo več stane, drugo polovico letnine pa dobe podružnice. Z ozirom na ugled je pa važno, da je družba močna.

* Današnja številka je zadnja v tem letu, prihodnja izide 15. dne januarja l. 1902. Še enkrat prosimo vse tiste, ki ostanejo še dalje družbeni udje, oziroma naročniki „Kmetovalčevi“, ki pa niso še plačali letnine, oziroma naročnine, naj jo izvolijo precej plačati. Prvo številko prihodnjega letnika pošljemo brez izjeme vsem dosedanjim prejemnikom, zato pa prosimo, naj je nihče ne vrne, čeprav prestane biti ud ali naročnik, ker drugo številko pošljemo brez izjeme samo tistim, ki do tistega časa plačajo letnino, oziroma naročnino.

* **Tomasove žindre** nima družba danes niti vreče več in je za sedaj tudi dobiti ne more. Naročil, ki so došla v zadnjem času, ne moremo več izvršiti.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba le za tiste, ki sami ne morejo ponjo poslati v Ljubljano. Kmetovalci, ki hodijo osebno v Ljubljano, jo pa dobe v zalogi na državnem kolodvoru (v skladišču) v Ljubljani (Šiška), kajti družba je nima v svojem skladišču.

* **Rudninski superfosfat**, in sicer 14odstoten, ktereга bo odslej družba oddajala kot fosfatno gnojilo namestu Tomasove žindre, stane 7 K 25 h 100 kg z vrečo vred. Kartelirane superfosfatne tvornice so pa določile za Primorsko druge cene, in tako smo vstanu našim udom na Primorskem, ako naroče cel vagon, priskrbeti rudninski superfosfat, 12odstoten, po 5 K 40 h z vrečami vred, in sicer prostega voznine na katerokoli primorsko železniško postajo. Vsak kilogramski odstotek v vodi raztopne fosforove kisline stane pa 45 h več. Izrecno opozarjamo, da to velja le za Primorsko.

* **Oddaja gospodarskih potrebščin.** Družba ima v zalogi in oddaja svojim udom za porabo sedaj:

Um etna gnojila: Rudninski superfosfat 100 kg po 7 K 25 h
 Kalijeva sol „ „ „ 12 „ 60 „
 Kajnit „ „ „ 5 „ — „
 Močna krmila: Zmlete lanene tropine „ „ „ 19 „ — „
 Živinska sol „ „ „ 10 „ 56 „

Vse cene veljajo za blago v družbenem skladišču ali postavljeno na ljubljanski kolodvor. Vreče so zastoj. Močna krmila, živinsko in kalijevo sol je dobiti v vrečah po 50 kg, vse druge reči pa v vrečah po 100 kg. Oddajajo se le cele vreče. Pri naročitvah na živinsko sol je denar naprej poslati.

* **Mlekarskim zadrugam in društvom** je naša družba po naročilu c. kr. kmetijskega ministerstva poslala neke pole,

da jih izpolnijo. Ker se gre le za sestavo statistike, ki jo vodi imenovano ministerstvo, zato naj vsaka zadruga brez vse skrbi polo vestno in natančno izpolni. Razlog tej objavi je, ker nekatere zadruge mislijo, da je zaradi obdavčenja nevarno resnico povedati. Resnice sploh ni treba prikrivati, če zadruga pravilno po zakonu ravna in mleko jemlje le od zadrugnikov, potem je sploh ni mogoče obdavčiti. Sicer pa teh pol davčna oblast sploh ne dobi v roke; družba jih bo zbrala in potem poslali naravnost na c. kr. kmetijsko ministerstvo, kjer jih prav gotovo ne bodo nikomur naprej dali.

* **Sirarski tečaj.** V vasi Savici pri Boh. Bistrici se bo od 13. januarja do 24. marca 1902. l. vršil praktičen kurs v mlekarstvu, maslarstvu in sirarstvu. Mladeniči, ki se žele udeležiti tega pouka, naj se zglasé do 6. januarja prih. l. pri deželnem odboru v Ljubljani s prošnjami za sprejem, katerim naj pridenejo spričevalo obč. županstva o poštenem vedenju in o dosedanjem delovanju v kmetijstvu sploh. Prednost pri odločevanju sprejema bodo imeli oni, ki so že deloma delali v tej stroki.

* **Oddaja ameriških podlog.** Dež. odbor kranjski odda spomladi prih. leta 119.000 izbranih ameriških ključev velikoliste riparije portalis. Prosilci naj pošljejo svoje nekolkovane prošnje do konca januarja naravnost dež. odboru kranjskemu ter naj povedo, koliko podlog žele in po kateri ceni so pripravljani plačati ključe I. in II. vrste. Ključi I. vrste so vsi dobri za cepljenje in po 50 cm dolgi.

* **Tvrška Ph. Mayfarth & dr. na Dunaju** je priložila tej številki cenik svojih strojev, ktereга priporočamo c. našim čitateljem v pregled.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

k občnemu zboru kmetijske podružnice za Poljansko dolino, ki bo dne 6. januarja 1902 ob treh popoldne pri načelniku v Gorenji Vasi.

S P O R E D :

1. Načelnikovo poročilo o delovanju podružnice.
2. Vpisovanje novih udov.
3. Plačevanje udnine za leto 1902. in naročanje drevesec.
4. Pregled računov.
5. Volitev novega odbora in načelnika.
6. Različnosti in predlogi.

V Gorenjivasi, dne 26. grudna 1901.

Josip Šubio.

Listnisa uredništva.

J. B. na N. Ni izključeno, da bi se v Vašem pogorju ne nahajal premog; če se pa izplača iskati ga na podlagi popisanih sledov, more presoditi le kak strokovnjak.

G. T. v P. V Vaše mleko pridejo neke vrste glive, ki je tako izpridijo. Skrbno osnažite vso posodo in vso reči, ki pridejo z mlekem v dotiko. Skuhajte vse te reči v lugu; še najbolje je pa, če vso lončeno in leseno posodo nadomestite z novo.

A. M. pri Sv. A. Najboljša živa meja bi bila iz belega trnja. Beli trn se sadi spomladi. Stroški so zavisni od Vaših delavskih cen, katerih mi ne poznamo.

J. Ž. pri Sv. T. Na Vaše vprašanje odgovorimo z daljšim spisom v današnji številki.

F. P. v T. Pocinkana žica se napne na kole, in na te se privezujejo trte.